

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobců: **a) S. L. P. D., b) P. A. I. M.**, oba zastoupeni Mgr. Bc. Petrou Zakaria, advokátkou, sídlem 28. října 3390/111a, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 3. 2023, č. j. OAM-73/ZA-ZA11-P09-2023 a ze dne 29. 3. 2023, č. j. OAM-74/ZA-ZA11-P09-2023, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 8. 2023, č. j. 18 Az 19/2023-34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobcům **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobců Mgr. Bc. Petře Zakaria, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **5 260 Kč**. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalobkyně a) a žalobce b) jsou partneři, pochází z Kolumbie a v České republice požádali o mezinárodní ochranu. Důvodem jejich žádosti byla skutečnost, že rodina žalobkynina bývalého partnera a jeho přátelé se proti žalobkyni obrátili poté, co spáchal sebevraždu. Vinili žalobkyni z jeho smrti kvůli jejich rozchodu. Žalobkyně měla rovněž problémy s dluhy, které po jejím bývalém partnerovi zůstaly. Prodával drogy a jeho věřitelé se sháněli po 15 milionech kolumbijských peso. Žalobci se domnívali, že věřitelé jsou z rodiny P., která je nebezpečná a známá ve čtvrti Fontibon v Bogotě, kde žili. Žalobkyně byla také okradena lidmi, kteří tím chtěli pomstít smrt jejího bývalého partnera. Se svým bratrem se pokusila získat zpět ukradenou hudební aparaturu, bratr však utrpěl řeznou ránu

na čele. Žalobkyně má dvě děti, které svěřila do péče své matky, aby byly v bezpečí. Žalobce b) uvedl, že je hudebník, musel ovšem přestat vystupovat, neboť ho s žalobkyní a) pronásledovaly osoby blízké jejímu bývalému partnerovi.

[2] Rozhodnutími ze dne 29. 3. 2023 žalovaný neudělil žalobcům mezinárodní ochranu podle § 12 - § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[3] Proti rozhodnutím žalovaného brojili žalobci u Krajského soudu v Ostravě. Krajský soud s ohledem na skutkovou souvislost žalob obou žalobců výrokem I spojil žaloby ke společnému řízení, výrokem II obě rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení a dále rozhodl o nákladech řízení a odměně ustanovené zástupkyně žalobců.

[4] Krajský soud neshledal, že by žalovaný pochybil při hodnocení důvodů pro udělení azylu dle § 12, 13 a 14 zákona o azylu. Žalovanému však vytkl, že ve vztahu k posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu z důvodu hrozby nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu se zabýval pouze obavami žalobců, ježimiž původci by měly být státní orgány či bezpečnostní složky. Opomněl však zhodnotit, zda žalobcům nehrozí vážná újma, ježimiž původcem by byly soukromé osoby, k čemuž odkázal na § 2 odst. 6 zákona o azylu. Žalovaný se pak ani nezabýval tím, zda žalobcům hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy či jaká je nebo byla její intenzita ze strany uváděných soukromých osob (může se totiž jednat i o obavu o život a zdraví, pokud je dostatečně silná). V tomto ohledu shledal krajský soud rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným.

[5] Z obsahu zpráv o zemi původu vyplývá, že v Kolumbii jsou přítomny různé kriminální ozbrojené skupiny. Kvůli nedůvěře v policii a vysoké míře beztrestnosti nebylo podle různých zdrojů mnoho trestných činů vůbec oznámeno. Ze strany ozbrojených skupin či skupin pachatelů může docházet ke mstě. S ohledem na to soud konstatoval, že žalobkyni a) nelze dávat k tíži, že neoznámila tvrzenou krádež aparatury, když takovéto oznámení může představovat nebezpečí.

[6] Krajský soud žalovaného zavázal, aby v dalším řízení dostatečně individualizovaně posoudil, zda je u žalobců vzhledem k jejich azylovému příběhu naplněn důvod pro udělení doplňkové ochrany, a aby zvážil zajištění relevantních informací k uváděné rodině P., např. k jejímu významu v Kolumbii (Bogotě), působení, aktivitách či vlivu na státní složky, to vše za účelem vyhodnocení, zda v zemi původu mohlo dojít k selhání ochrany, resp. posouzení otázky, zda Kolumbie disponuje dostatečným mechanismem k poskytnutí ochrany žalobcům.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobců

[7] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (stěžovatel) kasační stížnost.

[8] Stěžovatel uvádí, že krajský soud aproboval jeho závěr, že ze strany státních orgánů nedošlo k podpoře jednání soukromých osob vůči žalobcům v rámci posouzení neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Není zřejmé, z jakého důvodu soud nevyužil stejnou logiku

pokračování

při posuzování neudělení doplňkové ochrany, resp. zvažování, zda žalobcům hrozí mučení či jiné nelidské jednání.

[9] Stěžovatel namítá, že soud nekriticky ve prospěch žalobců převzal zveličená žalobní tvrzení o hrozbě vážné újmy ze strany kriminálních struktur v Kolumbii, resp. ze strany rodiny P. Žalobkyně přitom obavy z této rodiny uvedla pouze hypoteticky, s žádnými výhrůzkami z jejich strany se nesetkala. Sama uvedla, že muž do telefonu mluvil slušně, od doby setkání před domem a telefonátu v bytě ji dotyční ani nijak jinak nekontaktovali. V Kolumbii žijí žalobkynini dva bratři, její matka a děti a rodina nemá v návaznosti na dluhy žalobkynina partnera s rodinou P. žádné potíže. Tyto okolnosti soud řádně nevyhodnotil.

[10] V otázce neudělení doplňkové ochrany se neposuzuje, zda státní orgány jsou schopny poskytnout ochranu, pokud žalobkyně sama této možnosti ani nevyužila, s žádostí o pomoc se na státní orgány neobracela. Stěžovatel po právu uzavřel, že žalobkyni a) nehrozí mučení či jiné nelidské či ponižující jednání, jestliže se státními orgány žádné potíže v této a ani jiné souvislosti neměla. Na podporu svého tvrzení stěžovatel cituje z rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni a).

[11] Stěžovatel je přesvědčen, že v kontextu celého azylového příběhu žalobkyně a) dostatečně, byť stručně, odůvodnil, z jakého důvodu nehrozí žalobkyni vážná újma dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, a své rozhodnutí proto nepovažuje za nepřezkoumatelné, k čemuž opět cituje pasáž ze správního rozhodnutí. Z napadeného rozhodnutí lze dle stěžovatele vyčíst jasná fakta o tom, že žalobkyni a) ani žalobci b) nehrozí vážná újma a nedošlo ani k selhání státní ochrany, a tudíž tvrzení soudu o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí v části neudělení doplňkové ochrany má za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

[12] Žalobci se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňují s posouzením věci krajským soudem. Rozsudek považují za srozumitelný, přezkoumatelný a zákonný.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc rozhodovanou v řízení před krajským soudem samosoudcem, a proto se soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabýval tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[14] Stěžovatel se dovolává tzv. čtvrtého důvodu přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, tedy přijatelnosti na základě zásadního pochybení krajského soudu. K jeho uplatnění v případě kasační stížnosti žalovaného srov. rozsudek ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb.

[15] Nejvyšší správní soud ovšem namítané pochybení krajského soudu neshledal.

[16] Dle § 14a odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. b) zákona o azylu platí, že doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, (...) hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy spočívající v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem (...).

[17] Krajský soud správně poukázal, že podle § 2 odst. 6 zákona o azylu mohou být původci vážné újmy mimo státní orgány i soukromé osoby, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.

[18] Tomu odpovídá i soudní judikatura. Nejvyšší správní soud dlouhodobě zaujímá stanovisko, že u soukromých osob jakožto původců pronásledování či vážné újmy musí k podmínce samotného pronásledování (resp. vážné újmy) přistoupit také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat ochranu před původci pronásledování či vážné újmy (viz např. rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003-36, ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004-48, ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-54, ze dne 1. 11. 2007, č. j. 7 Azs 65/2007-47, či ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57). Pouhá nedůvěra ve státní instituce zdůvodněná tvrzením, že nejsou jednotlivce schopny ochránit, přitom není důvodem pro udělení azylu či doplňkové ochrany (rozsudek ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004-37). Zároveň platí, že pokud je zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny či ochotny poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmu způsobenou nestátními subjekty, nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Pokud to však zjevné není, žadatel musí v pohovoru se žalovaným uvést, proč se na poskytovatele ochrany s žádostí neobrátil (viz rozsudek ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008-62). I ve vztahu k těmto skutečnostem však platí, že se s nimi žalovaný musí vypořádat ve svém rozhodnutí, a to i se zřetelem na informace o příslušné zemi původu.

[19] Žalobci jako důvody svých žádostí o mezinárodní ochranu uvedli právě problémy se soukromými osobami. Žalobkyně a) rovněž uvedla, proč se přinejmenším v některých případech neobracela s žádostí o ochranu na kolumbijské státní orgány.

[20] Zcela nepřipadná je stěžovatelova námitka, že krajský soud souhlasil s jeho vyhodnocením týkajícím se původců pronásledování ve vztahu k neudělení azylu a tentýž závěr měl promítnout do hodnocení neudělení doplňkové ochrany. Krajský soud se otázkou původců pronásledování vůbec nezabýval, neboť uzavřel, že ze skutečností, které žalobci ve správním řízení sdělili, nevyplývá odůvodněný strach z pronásledování z některého z taxativně vyjmenovaných azylově relevantních důvodů, tedy z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.

[21] Stěžovatel vytýká krajskému soudu, že při svém hodnocení nezohlednil veškeré skutečnosti zřejmé ze správního spisu, je však třeba poukázat na to, že tuto chybu udělal

pokračování

jako první právě on. Stěžovatelem tvrzené okolnosti mohou být relevantní pro posouzení, zda žalobcům hrozí ze strany soukromých osob vážná újma, a pokud ano, zda mohou využít ochrany svého domovského státu, toto posouzení však stěžovatel v rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany vůbec neprovedl, jak správně upozornil krajský soud.

[22] Stěžovatelovo tvrzení o dostatečném odůvodnění nenaplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany nepodporují ani jím uváděné citace ze správního rozhodnutí. První citace, v níž stěžovatel vyhodnocuje žalobkyní uváděné problémy v zemi původu, pochází z části rozhodnutí týkající se neudělení azylu, kdy tyto okolnosti stěžovatel hodnotil z hlediska přiměřené pravděpodobnosti pronásledování z azylově relevantních důvodů dle § 12 zákona o azylu. Toto hodnocení však nemůže nahradit posouzení (ne)udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, neboť i jednání, které není prováděno z azylově relevantního důvodu může být za splnění všech podmínek důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Doplňková ochrana se (při určitém zjednodušení) liší od podmínek pro udělení azylu především absencí požadavku na příčinnou souvislost s taxativně vymezenými důvody (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2019, čj. 1 Azs 343/2018-28, bod 88).

[23] Druhý stěžovatelem uvedený odkaz na jeho rozhodnutí se týká hodnocení neudělení doplňkové ochrany, ovšem pouze jednání, které by bylo prováděno kolumbijskými státními orgány: „*Správní orgán uvádí, že žadatelka v průběhu řízení nehovořila o žádných konkrétních závažných problémech s kolumbijskými státními orgány či bezpečnostními složkami, které by ve vlasti měla, naopak popřela výslovně jakékoliv problémy s těmito, stejně jako své trestní stíhání. O hrozbě mučení či nelidského a ponižujícího zacházení a trestání z jejich strany rovněž žádným způsobem nehovořila. ...*“. Ani tato část stěžovatelova rozhodnutí tedy nečiní závěry krajského soudu nesprávnými.

[24] Krajský soud tak správně uzavřel, že stěžovatel otázku skutečného nebezpečí vážné újmy ze strany soukromých subjektů nevyhodnotil, a jeho rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné.

IV. Závěr a náklady řízení

[25] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[26] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci měli ve věci plný úspěch, žádné náklady jim však v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

[27] Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 5. 2023, č. j. 18 Az 19/2023-16 a č. j. 18 Az 2023-13, byla žalobcům ustanovena zástupkyní advokátka Mgr. Bc. Petra Zakaria. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). V řízení o kasační stížnosti učinila zástupkyně žalobců jeden úkon spočívající v podání vyjádření ke kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu].

V souladu s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), činí běžně odměna za jeden úkon právní služby 3 100 Kč. Protože se však jednalo o společný úkon při zastupování dvou osob, náleží advokátovi ve smyslu § 12 odst. 4 advokátního tarifu za každou takto zastupovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 % (tedy odměna ve výši 2 480 Kč za jeden úkon a jednu zastupovanou osobu). Ustanovené zástupkyni tedy náleží odměna vy výši 4 960 Kč a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč, celkem tedy 5 260 Kč. Zástupkyně nedoložila, že by byla plátkyní DPH. Částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2024

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu